XXVI международен фестивал „Мартенски музикални дни“

# „ФИДЕЛИО“ В КОНЦЕРТНО ИЗПЪЛНЕНИЕ

Много изтъкнати изследователи на Бетховен са се запитвали и продължават да се занимават с операта „Фиделио“, без да изчерпят всичко, което може да се каже за тази творба. Но заговорим ли за нея, би трябвало да се отклоним от общото развитие на оперното изкуство. Това е един инцидент, който още с появата си е белязан със знака на феноменалното. Да, „Фиделио“ е феноменът на истинската героика в оперното изкуство. Но новаторското в творбата, цялото й здраве върху познатата ни симфонична архитектоника на композитора и вечната героика, която у него винаги звучи много различно, изтръгната импулсивно и със завидна енергия — всички те вкупом предизвикват сериозен проблем за тълкувателите и.

Ще започна с една мисъл на самия Бетховен за неговите творчески търсения и колебания при създаването на единствената му опера: „Тази творба ще ми донесе венец на мъченик!“ Тръгвайки от тези негови мисли и най-вече от думите „венец на мъченик“, бихме казали че трудът на Русенската народна опера е не по-малък. И ако ни се струва, че словото „мъченик“ е някак неестествено и прекомерно за гения на Бетховен, то за един колектив, който за пръв път се докосва до подобна задача, тя е съвсем подходяща.

Има ли резултат от тази къртовска работа? Безспорно, да! И него най-ярко открива ме в първо действие: терцета Марцелина — Леонора — Роко (Донка Лозанова, Дина Петкова и Георги Боровански), в дуета Роко — Пизаро (Г. Боровански, Петър Янъков), в инструменталното изправяване на вокалните партии в квартета (Д. Лозанова, Д. Петкова, Г. Боровански, Милко Михайлов). Ако продължим нататък, ще изтъкнем чудесната спятост и ясна дикция на мъжкия хор в първо действие и на смесения хор във финалния апотеоз, откроилия се квартет във второ действие, целия финален солистичен ансамбъл с участието на Красимир Куртаков, П. Янъков, Г. Боровански, Д. Лозанова, Д. Петкова, М. Михайлов, Димитър Беров.

Съпоставим ли двете действия по отношение на цялостното изграждане, по отношение на протичането на непрекъснатия действен ток и на емоционалното напрежение, то превес ще дадем на първото действие.

С кое не бих се съгласила? На първо място — с интерпретацията на Д. Беров — Флорестан (второ действие). За изпълнението на тази ария Бетховен сам е поставил свои изисквания, казвайки, че тя трябва да се пее „с екзалтация, граничеща до делириума, но все пак спокойно...“ Смути ме търси единство в звукоизвличането на основата на особеностите на даден език (в случая немския), разликата в резултата — въздействие, става очевидна.

Не можем да отречем хубавите намерения, отчасти добрите постижения на оркестъра (излизайки от позициите, че това е оперен състав), но не можем и да премълчим някои неудачи в медната група и най-вече на валдхорните. Знаем, че е написано трудно за изпълнение произведение, всеизвестна ни е отдавнашната болка: качеството на остарелите инструменти, но при получените добри изяви, свър

немски език? Отговорът бе даден още в залата. Първоначално публиката беше студено писана и малко хладна. После постепенно се увлече от постиженията на певците, от тяхната добра вокална изравненост, от хубавия и разнообразен щрих, намерен и в хоровия състав. И когато разкри сцеплението между отделните партии, както и емоционалното присъствие на всеки изпълнител от солиста до отделния хорист — започна да отговаря с все по-бурни ръкопляскания.

А колкото до концертното изпълнение — никога не е в излишък оперният театър да има в репертоара си подобно заглавие, като например „Вълшебната флейта“ на Моцарт, „Мавъра“ на Стравински, които са лесно преносими за гастроли. Освен това наред с един или два спектакъла с участието в концертно изпълнение се показва и музикантското стилово израстване на колектива.

„Фиделио“, с всичките уговорки, споделени и несподелени в една кратка рецензия, е добра школа за Русенската народна опера, показва потенциалните възможности на този колектив. С първата си стъпка той ни дава основание за още по-пълноценни очаквания. За това имат принос и солистите, и целият хоров състав, а отчасти и оркестърът.

Зад тях стоят трима смели, упорити и вярващи ръководители: диригентът Георги Димитров, хормайсторът Христо Стоев, стиловият консултант Ирина Щиглич. Хубаво е това, че и у тримата художническото единомислие е било неразривно свързано, а изискванията по отношение на стила при интерпретацията на оперния феномен „Фиделио“ — напълно осъзнати.

**Лидия АНАСТАСОВА**